

Negocjacje akcesyjne

★ ★ *Stowarzyszenie*

16 grudnia 1991 roku Polska podpisała **Układ Europejski ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi**, zwany Układem Europejskim. Dokument ten ustanowił płaszczyznę dialogu politycznego między stronami i umożliwił rozwój handlu i stosunków gospodarczych między Polską a Unią Europejską. Ostatecznie, po procesie ratyfikacji w Polsce i krajach członkowskich UE, Układ Europejski wszedł w życie 1 lutego 1994 r. Od tego momentu nasz kraj jest krajem stowarzyszonym ze Wspólnotami Europejskimi. W preambule napisano, że stowarzyszenie nie jest celem „samym w sobie”, a ostatecznym celem Polski jest uzyskanie pełnego członkostwa w Unii Europejskiej.

★ ★ *Okres przedakcesyjny*

Przełomowe znaczenie w procesie ubiegania się Polski o członkostwo w UE miała polityczna decyzja Rady Europejskiej w Kopenhadze (21-22 czerwca 1993 r.), która stworzyła możliwość przystąpienia państw Europy Środkowo-Wschodniej do Unii po spełnieniu przez nie warunków politycznych i ekonomicznych wymaganych do uzyskania członkostwa. Warunki te, tzw. kryteria kopenhaskie, obejmowały: osiągnięcie przez państwo kandydujące stabilności instytucji gwarantujących demokrację, praworządność, respektowanie praw człowieka oraz poszanowanie i ochronę praw mniejszości narodowych, istnienie sprawnej gospodarki rynkowej oraz zdolność do wywiązywania się ze zobowiązań wynikających z członkostwa. Formalnym potwierdzeniem polskich dążeń do uzyskania członkostwa w Unii Europejskiej było złożenie 8 kwietnia 1994 r. w Atenach oficjalnego wniosku w sprawie przystąpienia Polski do UE.

W czerwcu 1993 r. Rada Europejska uchyliła państwom stowarzyszonym furtkę do Unii Europejskiej, co doprowadziło do złożenia przez Polskę i inne kraje stowarzyszone oficjalnych wniosków o członkostwo. W związku z tym Rada zaleciła Komisji Europejskiej przygotowanie opinii o wnioskach poszczególnych krajów kandydujących. W tym celu Komisja przygotowała obszerny, liczący 370 stron, kwestionariusz zawierający pytania dotyczące wszystkich ważnych dziedzin życia społecznego i gospodarczego naszego kraju. Na podstawie odpowiedzi rządu polskiego, raportów ambasad krajów członkowskich oraz ocen różnorodnych organizacji międzynarodowych, 16 lipca 1997 r. Komisja Europejska wydała pozytywną Opinię o polskim

Negocjacje akcesyjne

wniosku o członkostwo (tzw. *Avis*). Tym samym Komisja zapowiedziała rozpoczęcie negocjacji z Polską na wiosnę 1998 r. Oprócz naszego kraju, pozytywną opinię Komisji otrzymały w tym czasie Węgry, Czechy, Słowenia oraz Estonia. Zgodnie z postanowieniami Rady Europejskiej w Luksemburgu w grudniu 1997 r., negocjacje z tymi państwami oraz z Cyprzem (który został już wcześniej zaproszony do rokowań akcesyjnych) rozpoczęły się 31 marca 1998 r.

★ ★ *Obszary negocjacyjne*

Całość „materii negocjacyjnej” podzielono na 31 obszarów. Podział obszarów negocjacyjnych nie jest nowym pomysłem – stosowano go już we wcześniejszych poszerzeniach UE i odpowiada on zawartości prawa europejskiego.

Obszary negocjacyjne:

„Nauka i badania”, „Telekomunikacja i technologie informacyjne”, „Edukacja, kształcenie i młodzież”, „Kultura i polityka audiowizualna”, „Polityka przemysłowa”, „Małe i średnie przedsiębiorstwa”, „Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa”, „Ochrona konsumentów i zdrowia”, „Statystyka”, „Stosunki zewnętrzne”, „Unia celna”, „Unia Gospodarcza i Walutowa”, „Energia”, „Polityka społeczna i zatrudnienie”, „Swoboda świadczenia usług”, „Kontrola finansowa”, „Swobodny przepływ towarów”, „Środowisko”, „Prawo spółek”, „Swobodny przepływ osób”, „Swobodny przepływ kapitału”, „Podatki”, „Instytucje”, „Rybołówstwo” oraz „Polityka transportowa”, „Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne” oraz „Polityka regionalna i koordynacja instrumentów strukturalnych”. „Polityka konkurencji”, „Rolnictwo”, „Finanse i budżet” oraz „Inne”.

Polska zakończyła negocjacje akcesyjne na szczycie w Kopenhadze 12-13 grudnia 2002 r.

★ ★ *Trudne rozmowy*

Polska, podobnie jak inne państwa dążące do członkostwa w UE, rozpoczęła negocjacje akcesyjne od przeglądu prawa krajowego (tzw. *screening*) pod kątem jego zgodności z *acquis communautaire*, czyli prawem wspólnotowym. Screening rozpoczął się 27 kwietnia 1998 r. i zakończył 5 listopada 1999 r. Właściwe negocjacje akcesyjne w poszczególnych obszarach mogły się rozpocząć dopiero w momencie, gdy strona polska przygotowała i przekazała stronie unijnej stanowisko negocjacyjne w danym obszarze, a strona unijna w odpowiedzi przygotowała i prze-

Negocjacje akcesyjne

kazała polskim negocjatorom stanowisko unijne (*common position*). Gdy obie strony znały już stanowiska negocjacyjne, czyli pozycje wyjściowe, wówczas można było otworzyć dany obszar negocjacyjny. Właściwe negocjacje rozpoczęły się 10 listopada 1998 r., a więc przez rok dwa etapy negocjacji (*screening* oraz właściwe negocjacje) odbywały się równolegle. W obszarach mniej problematycznych, w których prawo europejskie nie jest skomplikowane i jego przyjęcie nie nastroczało trudności, szybciej otwierano negocjacje, podczas gdy w innych obszarach trwał przegląd prawa.

Ostateczne zamknięcie negocjacji nastąpiło 13 grudnia 2002 r. Ostatnim etapem negocjacji jest uzgodnienie treści Traktatu Akcesyjnego. Po przyjęciu Traktatu Akcesyjnego przez Parlament Europejski (absolutną większością głosów) oraz Radę UE (jednomyślnie), Traktat jest podpisywany przez państwa członkowskie i państwo kandydujące. Następnie Traktat musi być ratyfikowany przez parlamenty krajowe państw członkowskich i parlament kraju kandydującego. W Polsce odbędzie się w tej sprawie referendum. Po zakończeniu procesu ratyfikacji Polska stanie się członkiem Unii Europejskiej.

★ ★ *Nicea – polski sukces*

Po wielu godzinach napiętych negocjacji ostatecznie ustalono, że Polska, tak jak Hiszpania, będzie dysponować w przyszłej Radzie Unii Europejskiej 27 głosami. Dzięki temu nasz kraj wejdzie do tzw. wielkiej szóstki. W nowej Radzie UE tylko cztery państwa: Niemcy, Francja, Wielka Brytania i Włochy będą miały więcej głosów od Polski: po 29. Docelowo 27 państw członkowskich będzie dysponować łącznie 345 głosami. Do podjęcia decyzji potrzeba będzie 258 głosów, czyli kwalifikowanej większości. Zablokowanie podjęcia decyzji wymagać będzie 88 głosów. W przyszłym układzie sił w Radzie UE mogłyby to zrobić trzy dowolne państwa z „wielkiej szóstki” plus Malta. Wg niektórych ekspertów, „Nowa Europa będzie miała nową oś decyzyjną – przebiegającą od Francji przez Niemcy po Polskę”.

Będziemy mieć także aż 50 posłów w Parlamencie Europejskim (tylko 4 kraje: Niemcy, Francja, Wielka Brytania i Włochy będą mieć większą liczbę posłów), liczącym po rozszerzeniu UE do 27 państw, 732 członków.

Polska – podobnie jak wszystkie pozostałe państwa – będzie mieć jednego komisarza w Komisji Europejskiej, jednego sędziego w Europejskim Trybunale Sprawiedliwości oraz jednego rewidenta księgowego w Europejskim Trybunale Obrachunkowym.

Negocjacje akcesyjne

W Komitecie Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitecie Regionów (organy doradcze UE) Polska będzie miała po 21 przedstawicieli (znów tylko 4 kraje: Niemcy, Francja, Wielka Brytania i Włochy będą mieć większą liczbę swoich przedstawicieli).

★ ★ *Zakończenie negocjacji – Szczyt w Kopenhadze*

Finał, trwających od ponad pięciu lat negocjacji akcesyjnych nastąpił 13 grudnia 2002 roku podczas szczytu Rady Europejskiej w Kopenhadze. Wraz z „szóstką luksemburską” (Polska, Węgry, Czechy, Estonia, Cypr, Słowenia) – rozmowy zakończyły również cztery inne państwa kandydujące – Litwa, Łotwa, Malta i Słowacja. Zakończenie negocjacji oznacza, że Polska może stać się członkiem Unii 1 maja 2004 roku. Podczas szczytu w Kopenhadze strona Polska do końca prowadziła rozmowy, dotyczące warunków naszego wstąpienia do Unii Europejskiej. Ostatecznie uzgodniono:

- szybszą wypłatę Polsce miliarda euro i łatwiejsze użycie tych pieniężnych środków przez nasz budżet,
- dodatkowe 108 mln euro na wzmocnienie polskiej granicy wschodniej (te pieniądze także odciążą budżet),
- dopłaty dla polskich rolników w wysokości 50, 55 i 60 proc. wysokości funduszy, które dostają dziś unijni farmerzy, z tym że ponad poziom 40 proc. do 2006 r. musimy płacić z budżetu państwa,
- wzrost kwoty hurtowej sprzedaży mleka o 1,5 mln ton w ramach limitu 8,9 mln,
- utrzymanie 7-proc. VAT-u na usługi budowlane i nowe mieszkania do 2007 r.,
- uznanie kwalifikacji zawodowych polskich pielęgniarek podejmujących pracę w dowolnym kraju UE.

